

Παράδεισος για καλούς ηθοποιούς

> «Πέτρες στις τσέπες του» της Μαρί Τζόουνς από την ΕΘΑΛ

Αγαπητοί συνθεατές, διανύουμε μια καλή θεατρική σεζόν. Και τις μεγάλες χαρές τις οφείλουμε σε «μικρές» παραγωγές, σε καλοφτιαγμένες ολιγοπρόσωπες παραστάσεις, όπου οι ηθοποιοί είχαν την ευκαιρία να κάνουν ολοκληρωμένες δουλειές, να απολαύσουν χορταστικά μερίδια σκηνικού χρόνου, να έχουν μπόλικο κείμενο ο καθένας για μην αναγκάζονται να στριμώξουν τον εαυτό τους σε τρεις ατάκες, να μην είναι απλά πόνια στη σκακιέρα της σκηνοθετικής σκέψης. Παραστάσεις ανθρωποκεντρικές, με γκρο πλαν των πρωταγωνιστών τους, όπως το «Δείπνο με φίλους», το «Σωτηρία με λένε», το «Όλα ή τίποτα», το «Πού είναι το όπλο, φίλοι», το «Τίποτα δικό μου». Σ' αυτές οι «παλιοί» και οι νέοι ηθοποιοί έκαναν ρόλους που θα έχουν τιμητική θέση στα βιογραφικά τους, ρόλους-δώρα για τους ίδιους, δώρα για το κοινό τους.

Τέτοια δώρα πήραν (και έδωσαν στους θεατές τους) και ο Χριστόδουλος Μαρτάς και ο Λευτέρης Σαλωμίδης στην τελευταία παραγωγή της ΕΘΑΛ. Πόσα πρόσωπα υπήρχαν στο έργο της Μαρί Τζόουνς «Πέτρες στις τσέπες του»; Δεκατέσσερα, δεκαπέντε; Πόσοι ηθοποιοί; Μόνο δύο. Μια αδιάκοπη υποκριτική ροή που καλύπτει όλο το χρόνο της παράστασης, ένα ασταμάτητο παιχνίδι μεταμορφώσεων, ένας παράδεισος για καλούς ηθοποιούς. Εννοείται ότι οι ηθοποιοί πρέπει να είναι πολύ καλοί, είναι η προϋπόθεση για το ανέβασμα του έργου, είναι συγγραφική οδηγία της Τζόουνς, με μέτριους αυτή η παράσταση δεν βγαίνει. Η παράσταση της ΕΘΑΛ «βγήκε» επειδή ο Μαρτάς και ο Σαλωμίδης ήταν ικανοί να ανταποκριθούν στη μεγάλη επαγγελματική πρόκληση.

Ας δούμε συγκεκριμένα τι ανέλαβαν και έφεραν εις πέρας οι δυο τους. Πρώτον, δημιούργησαν τις δύο κύριες μορφές, τον Τσάρλι και τον Τζέικ, δύο περιθωριακούς τύπους από τη Βόρειο Ιρλανδία, που ένα από τα περισσότερα τους επαγγέλματα είναι κομπάρσοι σε κινηματογραφική ταινία. Ωραία γραμμένοι χαρακτήρες, ωραία πλασμένες φιγούρες στην παράσταση της ΕΘΑΛ. Τηρουμένων των χρονικών και εθνικών αναλογιών, ο Τσάρλι και ο Τζέικ αποτελούν σύγχρονες εξελίξεις του Σαρλό του Τσάπλιν. Άνθρωποι που κουράστηκαν να ξεκινούν τη ζωή τους από το μηδέν ξανά και ξανά, άνθρωποι που έχουν χάσει ένα μεγάλο μέρος των ψευδαισθήσεών τους, αλλά τους έμειναν και άλλες. Άνθρωποι που επιβιώνουν χάριν στο χιούμορ και στην ικανότητα να σαρκάζουν και να αυτοσαρκάζονται. Άνθρω-

ποι που η ταξική και εθνική τους καταγωγή τους προσδιορίζει, που ενώ φαίνεται να κυλούν στη ζωή χωρίς ρίζες, είναι δεμένοι μ' αυτό που ονομάζεται «ο τόπος τους» μ' ένα χρέος που δεν ξεφλιέται. Ο «τόπος» είναι πηγή αναμνήσεων, τύψεων, αυτοπροσδιορισμών, και, όπως συχνά συμβαίνει στην Ιρλανδική λογοτεχνία, είναι βαρυσήμαντος σαν «πέτρες στις τσέπες τους». Όλα, μα όλα αυτά (την ασυμμετρία των πρώτων τους ως κομπάρσων της ζωής, τις ταλαντεύσεις τους μεταξύ της κινηματογραφικής ουτοπίας και του «τόπου») ο Λευτέρης Σαλωμίδης και ο Χριστόδουλος Μαρτάς «προλαβαίνουν» να παίξουν και καταφέρνουν να εκφράσουν, παρ' όλες τις παρεμβολές άλλων μικρότερων ρόλων στην γραμμή των δύο μεγάλων.

Η δημιουργία αυτών των μικρότερων μορφών αποτελεί το δεύτερο, και φαινομενικά εντυπωσιακότερο, επίτευγμα των δύο ηθοποιών. Παίζουν νέους, γέρους, γυναίκες άνδρες, κινηματογραφικούς αστέρες και ντόπιους μεθύστακες. Οι στιγμιαίες μεταμορφώσεις σηματοδοτούνται μ' ένα παιχνίδι συμβολικών αντικειμένων (καπέλα, γένια, κ.τ.λ.), και τα σκηνικά της Καρολίνας Σπύρου είναι πολύ λειτουργικά σ' ό,τι αφορά τις στιγμιαίες μεταβολές του χώρου. Οι μορφές είναι εκφραστικότερες, γερές και στερεοποιημένες, έτσι ώστε οι αναγνωρίσεις τους από το κοινό να είναι άμεσες, και οι διαχωριστικές γραμμές μεταξύ των ρόλων είναι σαφείς και καθαρές.

Δεν μπορώ να μην αναφέρω και συνεχώς και στους δύο συντελεστές, επειδή πρόκειται για δύο

Μια αδιάκοπη υποκριτική ροή που καλύπτει όλο το χρόνο της παράστασης, ένα ασταμάτητο παιχνίδι μεταμορφώσεων, ένας παράδεισος για καλούς ηθοποιούς.

Μετάφραση: Γιόλα Κλείτου. **Σκηνοθεσία:** Γιώργος Μουαΐνης. **Μουσική επιμέλεια:** Γιώργος Μουαΐνης. **Σκηνικά:** Καρολίνα Σπύρου. **Κοστούμια:** Καρολίνα Σπύρου και Χρίστος Κυριακίδης. **Video:** Νικολέτα Καλαθά. **Σχεδιασμός φωτισμών:** Βασίλης Πετεινάρης. **Χορογραφία/κίνηση:** Dany Celner. **Ηχητικά εφέ:** Λευτέρης Σαλωμίδης. **Παίζουν:** Χριστόδουλος Μαρτάς, Λευτέρης Σαλωμίδης

ωραία υποκριτικά και παράλληλα σόλο. Απλώς ο Σαλωμίδης επενδύει περισσότερο στο story του Τζέικ ενδυναμώνοντας το μοτίβο του αδιεξόδου και των δεσμών με τον «τόπο», ενώ ο Μαρτάς απολαμβάνει το ίδιο το παιχνίδι των μεταμορφώσεων.

Στο σκηνοθέτη Γιώργο Μουαΐνη οφείλεται η άρτια οργάνωση της παράστασης. Η πληθωρική του ευρηματικότητα, που σε μερικές προηγούμενες του σκηνοθετικές δουλειές βαρυφόρτωνε τις παραστάσεις, εδώ ήταν πολύ γόνιμη και χρήσιμη. Είναι σαφές ότι η δυσκολία του όλου εγχειρήματος αποτέλεσε πηγή επαγγελματικής απόλαυσης για το σκηνοθέτη και τους ηθοποιούς του, και το τελικό αποτέλεσμα το παρουσίαζαν με ικανοποίηση και περήφانيا. Δικαίως.

NONA ΜΟΛΕΣΚΗ